

## SPECTACOLE

Sexul femeii ca un câmp de lătatie  
în Bosnia de Matei Vişniec

Octavian SAIU

Despre  
pântecul  
femeii  
ca  
o  
groapă  
comună

Aşa cum este transfigurată în montarea semnată de Răzvan Ionescu, piesa lui Matei Vişniec se naşte dintr-un dialog al vocilor şi al imaginilor. Universul ei este străbătut de o permanentă nevoie de scormonire, de sondare necruţătoare a abisurilor - fie că este vorba de trecut, de prezent, de gropile comune sau de pântecul care poartă în el "rodul" războiului... Dar războiul nu violează numai trupuri, ci şi conştiinţe.

Prinsă în triunghiul format de Kate, de copilul nenăscut, pe care îl urăşte, şi de Dumnezeu, pe care îl urăşte deopotrivă, Dora încearcă printr-o continuă tentativă de comunicare disperată, torturantă să redescopere adevărul propriei fiinţe. În final, când îl va găsi, când va ajunge să-şi iubească fiul, va înţelege însă că şi-a pierdut rădăcinile, mai mult, că şi le urăşte. Nevoia acută de viaţă - care anulează orice suferinţă - este însoţită de sentimentul crud al dorinţei de a trăi în alt spaţiu, de a-şi impune exilul, sub forma aparent mai dulce a azilului politic.

La rândul ei, Kate a cunoscut toate formele de intoleranţă balcanică, chiar şi pe cele specifice Americii - ceea ce transferă "balcanismului" o semnificaţie pur generică. Nemai-putând înfrunta zilnic, pe viu, imaginile pe care noi le privim aproape nepăsători pe ecranul din fundal, ea se refugiază în monologul psihanalitic prin care încearcă definirea conceptuală a "urii etnice", a "sexului femeii ca un câmp de luptă", a impulsului de violenţă sexuală care-l stăpâneşte pe soldatul sârb, croat sau musulman. Dar mai ales încearcă să se salveze prin dialogul cu pacienta sa. Desfăşurat

între birou şi patul Dorei, acesta este susţinut şi respectiv contrapunctat de "vocile din Balcani" şi de războiul din imaginile care apar pe ecran - personaje prin care regizorul forţează înseşi limitele consacrate ale teatralităţii.

Simplitatea estetică gravă a spectacolului le dă prilejul celor două interprete să creeze roluri de mare autenticitate. Atât Monica Mihăescu cât şi Rodica Negrea reuşesc să ofere feminităţii ultragiutate ipostazieri credibile, emoţionante.

Prin polimorfismul elementelor sale, montarea impune spectatorului un proces de *re-compunere* (temă preferată a lui Vişniec, transpusă acum nu în registrul absurdului, cum ne-a obişnuit, ci, surprizător, în cel mai tulburător realism), de reconstituire a unui întreg univers. Sau poate numai a unei singure imagini - aceea din final, când trupurile celor două femei sunt proiectate ca două siluete îngândurate în faţa cărora războiul pare că s-a sfârşit.

Deşi salvarea este individuală - şi astfel aproape egoistă - mesajul spectacolului este că lumea în care trăim nu mai poate fi biruită decât de feminitate...